

81967 - Satın Alma Emrini Veren Kişiyeye, Murabaha Yöntemiyle Satış

Soru

Yetimlerin mallarını işletmeyle ilgili bir kuruluşumuz bulunmaktadır. Bu kuruluş, yetim mallarını proje ve kredi yoluyla işletmeyi amaçlamaktadır. Bu kuruluşun yöntemi şu şekildedir: Bir kişi herhangi bir malı (daire, araba, mobilya, arsa) satın almak istediğinde, bu malı seçer ve ardından bu kuruluşa gelir. Kuruluş, bir çalışanını göndererek bu malı inceleyip satın alır ve ardından müşteriye taksit ve kâr payı (belirli bir kar oranı, %5) ile satar. Bu satışta faizli işlem şüphesi var mıdır?

Detaylı cevap

Birincisi:

Yetimlerin bakımı, mallarında yatırım yapılması ve onların yararına işletilmesi, hayırlı ve faydalı bir iş olup, bu görevi üstlenenlere en iyi mükafatın Allah tarafından verilmesini niyaz ederiz. Çünkü bu amel, Peygamber Efendimiz'in yetimlerin bakımıyla ilgili söyledi şu sözün kapsamına girer: "Resûlullah (sav), *"Ben ve yetime kol kanat geren kimse cennette böyle (yan yana) olacağız."* buyurdu ve aralarını hafifçe açarak işaret parmağıyla orta parmağını gösterdi." 'Buhari' (5304), 'Müslim (2983'

İmam Nevevi, Müslim'in şerhinde şöyle der: "Yetimin kefilisi; onun masrafları, giysileri, eğitimi ve terbiyesi gibi işlerle ilgilenendir. Bu fazilet, kişinin kendi parasından veya şer-i velisi olduğu yetimin parasından yapan kişiye hasıl olur."

Yetimlerin mallarıyla ticaret yapmakla ilgili olarak Ömer'in (r.anh)'un şu sözü rivayet edilmiştir: " Yetimlerin *mallarında ticaret yapınız* ki, zekât o *malları* yiyip tüketmesin (aşındırmasın)." Bu hadis, Ebu Davud ve Beyhaki tarafından rivayet edilmiş olup, Beyhaki bu rivayetin sahih olduğunu belirtmiştir. İbn Hibban'da hadisin sahih olduğunu söylemiş ve onunla ilgili diğer deliller olduğunu belirtmiştir. Ancak, İmam Elbani, hadisi rivayet eden ravinin zayıf olduğunu belirtmiştir. (Bkz. İrva-ul Galil, cilt 3, sayfa 258).

İkincisi:

Soruda bahsi geçen yönetime alimler, "Satın Alma Emrini Veren Kişiyeye, Murabaha Yöntemiyle Satış" adı verirler.

Sonuç olarak: Kişi, belirli bir malı satın almak isteyebilir, bu amaçla bir şahsa veya kurum veya bankaya giderek istediği malı ve özelliklerini belirtir. Kurum veya banka söz konusu malı satın aldıktan sonra, aralarında anlaştıkları kâr karşılığında onu kendisinden satın alacağına söz verir. Bu işlem, sadece iki şartın sağlanması durumunda caiz olur:

Birincisi: Kuruluş/Banka, ürünü satmadan önce ürüne sahip olması gerekir. dolayısıyla daireyi veya arabayı isteyen kişiye satmadan önce lehine satın alıp kendi mülkiyetine geçirmesi gerekir.

İkincisi: Kurum, malı müşteriye satmadan önce teslim alması gerekir. Her şey usulüne göre teslim işlemi gerçekleşir; örneğin bir arabayı almak, onu yerinden alıp başka bir yere hareket ettirerek olur, bir evi almak ise boşaltılması ve anahtarlarını teslim almakla olur.

Bu şartlardan biri veya her ikisi sağlanmadığında, yapılan işlem haram olur. Bu konu şu şekilde şöyle açıklanır:

Eğer banka veya kuruluş; malı gerçekten satın almaksızın sadece müşteri adına çeki ödeyerek satın alırsa, bu faiz içeren bir kredi olur. İşlemin gerçeği şu şekilde olur: banka veya kuruluş müşteriye malın bedelini (örneğin 100.000 tl) ödünç vermiş olur ve sonra 107.000 tl olarak geri alır.

Eğer malı satın alır ve malı mülkiyetine geçirmeden ve teslim almadan önce satarsa, aynı şekilde bu da aykırı bir durum olur. Çünkü Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem, Hakim bin Hizam'a şöyle dedi: "Satın aldığın bir malı teslim almadan önce satma" (Ahmed 15399, Nesai 4613, Elbani 342)

Darekutni ve Ebu Davud, Zeyd bin Sabit'ten (r.a) rivayet etmiştir, Rasulullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: " Tüccarlar malları evlerine/depolarına götürmedikçe malları satın aldıkları

verde satmalarını nehyetti." Bu hadis, İmam Elbani tarafından Ebu Davud'un Sahih'inde sahih olarak sınıflandırılmıştır.

İbn Abbas'tan şöyle nakledilmiştir: "Bir yiyeceği satın alan kişi, onu teslim alana kadar satmasın" (Buhari 2132, Muslim1525) ve İbn Abbas şunu ekledi: Tüm mallar için bu kural geçerlidir. Yani yiyecekler ile diğer eşyalar arasında fark yoktur.

Şeyh İbn Useymin şöyle der: "Kıyafetler, hayvanlar, arabalar ve benzeri her şey uygun şekilde teslim alınıp nakledilmelidir, çünkü bu yaygın olan örnektir." (Şerhul Mumti/8-381).

Daimi Fetva Komitesi'nin fetvalarında şöyle geçmektedir: Bir kişi, başkasından özellikleri belirlenmiş bir arabayı satın almasını talep eder ve sonra arabayı kendisinden satın alacağına dair söz verdikten sonra karşı taraf arabayı satın alıp mülkiyetine geçirdikten sonra belirli bir kar oranıyla onu nakit veya ertelenmiş taksitlerle satabilir. Bu, kişinin elinde olmayan bir şeyi satması değildir çünkü satın alınan mal, ondan alındıktan sonra talep eden kişiye satılmıştır ve onun, satın alınmadan veya teslim alınmadan önce başka birine satılması gibi bir durum yoktur."

İslam Fıkhi Konseyi'nin kararına göre, bu tür bir murabaha satışı helaldir.

Bu konuda şunlar da belirtilmiştir: "Murabaha satışı, satın alınması yönünde talep edilen kişinin mülkiyetine geçtikten sonra ve şer-i olarak gerekli teslimat gerçekleştiğinde, bu satış helal olan bir satıştır. Önemli olan, malın teslimatından önce sorumluluk mülkiyet sahibine ait olduğunda ve teslimat sonrası gizli kusurların düzeltilmesi gibi gerekliliklerin yerine getirilmesidir. Satışın şartları sağlandığında ve engeller ortadan kalktığında, bu tür işlemler caizdir. 'İslam Fıkhi Konseyi dergisi /5/2/753' 965

" Bu nedenle, eğer sorumlu kuruluş, malı gerçekten satın alır ve sadece kağıt üzerinde değil fiziksel olarak da taşır ve daha sonra satar ise, bu satış geçerlidir ve bu işlem caizdir.

En iyisini Allah bilir.